

Første næstformand (Svend Auken):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken. Den næste ordfører er hr. Niels Helveg Petersen.

Kl. 18.00

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg har lyst til at indlede med at sige, at hvor er jeg dog glad for, at den kolde krig er forbi – og dermed også den koldkrigsretorik, som vi har fået repeteret her i dag. Og så ville jeg ønske, at Venstre, De Konservative og Dansk Folkeparti var lige så ivrige for at få opklaret andre sider af vores udenrigspolitiske historie, herunder historien bag den største udenrigspolitiske krise, som vi har haft siden anden verdenskrig, nemlig den, vi for nylig har været igennem og delvis er midt i. Jeg synes, det ville være interessant, hvis det også kom ind i overvejelserne, for det var jo ikke fodnotepolitikken, der var den værste krise, men det, vi just har været igennem.

Jeg synes, det, som DIIS har præsteret her, er godt arbejde, sobert og ordentligt, og i hvert fald det bedste, vi har. Jeg er ikke faghistoriker. Statsministeren gjorde den samme bemærkning for sit vedkommende. Og det er jo en dårlig idé i det hele taget, hvis Folketinget sådan skal være dommer i faghistoriske anliggender. Folketinget er ikke god til at anmelde historiske værker.

Men, siger statsministeren, jeg har jo en politisk holdning til det her. Ja, statsministeren siger, at fodnoterne var skadelige, men det er bare ikke i overensstemmelse med den rapport, vi har fået og læst, som jo argumenterer, synes jeg, ordentligt for, at fodnotepolitikken ikke kom til at skade indtrykket af, at Danmark fortsat var et ordentligt medlem af alliancen. Statsministerens firkantede politiske holdning er der ikke dækning for i rapporten.

Jeg vil så gerne minde om, hvad udgangspunktet var for fodnotepolitikken, det var en strid og en diskussion om dobbeltbeslutningen, det var dér, den startede. Det Radikale Venstre var fra starten imod dobbeltbeslutningen. Socialdemokratiet havde som regeringsparti taget et ansvar for dobbeltbeslutningen, men ændrede kurs efter et regeringsskifte, da det kom i opposition. Der startede hele fodnotepolitikken, som det er sagt.

Man skal ikke overse, at der bag modstanden mod dobbeltbeslutningen lå en meget stor og ægte folkelig bekymring for et fortsat accelererende våbenkapløb. Det er at lave historieforskning at se bort fra, at dette i allerhøjeste

grad var noget, der rørte sig i den danske befolkning.

Så vil jeg gerne gøre opmærksom på, at når man siger, at det var oppositionens fodnotepolitik, er det forkert, det var også den daværende regerings. Kernen i fodnotepolitikken er jo netop, at den daværende regering selv valgte at fortsætte sit arbejde, i væsentlig grad også med økonomisk genopretning, selv om der var et flertal mod den i forbindelse med visse udenrigspolitiske beslutninger. Det er sandheden, at det var regeringens valg.

Regeringen blev også bebrejdet det, at den ikke fulgte normal parlamentarisk praksis, men lad os ikke tale uden om, at det var regeringen selv, der valgte at blive siddende, og som jo havde succes med det. Det Konservative Folkeparti levede jo usædvanlig godt i den periode, også i den offentlige mening og i meningsmålinger.

Jeg synes, at den side af sagen har været fuldstændig fraværende fra Venstres og De Konservatives ordføreres side, og det er jo ikke et rimeligt billede.

Hvorfor vandt Vesten den kolde krig? Jeg tror, der er mange faktorer. Jeg tror, at Vestens forspring på det teknologiske område er meget vigtigt, ikke mindst på det informationsteknologiske område. Et styre som Sovjetunionens, som hadede information, var jo næsten nødt til at bryde sammen i lyset af de fremskridt, der begyndte at vise sig inden for informationsteknologien.

En anden vigtig faktor var, at Sovjetunionens økonomi brød sammen. Jeg talte med førende økonomer, kan jeg huske, i min tid som økonomiminister i 1989, som sagde, at det ikke var et spørgsmål om tid, hvornår Sovjetunionens økonomi ville bryde sammen; den var brudt sammen.

Endelig vil jeg nævne, at den europæiske sikkerhedskonferences diskussioner om, at f.eks. et udvidet samarbejde vedrørende menneskeretligheder var noget, der gjorde stærkt indtryk, og som gjorde det muligt også at lægge pres på Sovjetunionen.

Kl. 18.05

For nylig overværede jeg Solidaritets 25-års-jubilæumsfestligheder, og det blev sagt ved den lejlighed, at Solidaritet var som en politisk tsunami, der ramte det sovjetiske skib lige under vandlinjen. De kom sig aldrig over, at der her dannedes en folkebevægelse, en kristen-katolsk fagbevægelse, som satte de afgørende spørgs-